

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدین حفظه الله تعالی

موضوع:

احکام؛ مشاغل و مکاسب حرام

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: ناشناس

تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۸

نظر علامه منصور هاشمی خراسانی در مورد روابط اقتصادی با غیر مسلمانان چیست؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۵/۱۱/۱۱

بنا بر نظر علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی، هر گونه معامله با کافران که به تقویت آنان بیش از تقویت مسلمانان بینجامد، حرام است؛ چراکه خداوند اراده کرده تا دست کافران فروتر و دست مسلمانان فراتر باشد^۱ و فرموده است: «وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا»^۲؛ «خداوند هرگز راهی برای کافران بر ضد مؤمنان قرار نداده است» و با این وصف، خرید تولیدات کافران به جای تولیدات مسلمانان نیز جایز نیست؛ چراکه به تقویت آنان بیش از تقویت مسلمانان می‌انجامد و اعانت آنان بر گناه و تعدی و عدم اعانت مسلمانان بر نیکی و تقوا محسوب می‌شود، در حالی که خداوند فرموده است: «وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ»^۳؛ «و دیگران را بر نیکی و تقوا اعانت کنید و دیگران را بر گناه و تعدی اعانت نکنید و از خداوند بترسید؛ چراکه عذاب خداوند شدید است» و این نکته‌ی بسیار مهمی است که علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی -این رهبر آزاده و خیرخواه مسلمانان- در کتاب شریف «بازگشت به اسلام»^۴، به مناسبت انذار درباره‌ی «دنیاگرایی» و شکل‌گیری رویکرد اموی در میان مسلمانان فرموده است:

«پی‌آمد این رویکرد در قرن‌های نخستین اسلامی، انحرافی بزرگ در مسیر حرکت مسلمانان بود که تا به امروز ادامه یافته و آنان را از اسلام دور ساخته است؛ تا جایی که

۱. التوبة / ۴۰

۲. النساء / ۱۴۱

۳. المائدة / ۲

۴. ص ۷۸

امروز بیشتر آنان، خصوصاً در کشورهای عربی، به مصرف‌کنندگان بزرگی تبدیل شده‌اند که تولیدکنندگان کافر را به ثروت‌های عظیم رسانده‌اند؛ ثروت‌های عظیمی که مستقیم یا از طریق مالیات، در خدمت قدرت‌مندان کافر قرار می‌گیرد، تا به پشتوانه‌ی آن، با اسلام بجنگند و کفر را بر جهان مستولی سازند.

هیچ شکی نیست که امروز، مهم‌ترین منابع درآمد کافران برای جنگ با مسلمانان، خود مسلمانانند؛ چراکه مهم‌ترین بازار فروش تولیدات کافران، کشورهای اسلامی است و اگر مسلمانان، از خرید تولیدات کافران، خودداری کنند، چرخ اقتصاد آنان به سرعت از حرکت باز می‌ایستد. ولی واقعیت آن است که مسلمانان، از خرید تولیدات کافران خودداری نخواهند کرد؛ چراکه قوت تبلیغات کافران برای فروش تولیدات‌شان از یک سو و ضعف تبلیغات مسلمانان برای تعلق به آخرت از سوی دیگر، علاوه بر فقدان استقلال اقتصادی در کشورهای اسلامی، زمینه‌ای برای این کار، باقی نگذاشته است».

در حالی که علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی، این کار را در زندگی خود و کسانی که از او پیروی می‌کنند جاری ساخته است تا الگویی نیکو برای مسلمانان جهان باشد؛ چنانکه یکی از یارانشان ما را خبر داد، گفت:

«كَانَ الْمَنْصُورُ إِذَا تُرِيدَ السُّوقَ لِنَشْتَرِي مِنْهُ شَيْئًا يَقُولُ لَنَا: لَا تَشْتَرُوا مِنْ بِلَادِ الْكُفْرِ شَيْئًا فَتُعِينُونَهُمْ عَلَى كُفْرِهِمْ وَلَكِنْ انْظُرُوا إِلَى بَلَدٍ مِنْ بِلَادِ الْمُسْلِمِينَ فَاشْتَرُوا مِنْهُ يَبَارِكَ اللَّهُ لَكُمْ فِيهِ وَيَكْتُبُ لَكُمْ صَدَقَةً! فَقِيلَ لَهُ: أَيُّ بِلَادِ الْمُسْلِمِينَ أَحَبُّ إِلَيْكَ لِنَشْتَرِي مِنْهُ شَيْئًا؟ قَالَ: أَعْنَاهَا مِنْ بِلَادِ الْكَافِرِينَ! قِيلَ: فَإِنْ كَانَ الْأَعْنَى بَلَدَيْنِ؟ قَالَ: فَأَفْقَرُهُمَا»^۱؛ «منصور هرگاه می‌خواستیم به بازار برویم تا از آن چیزی بخریم به ما می‌فرمود: از سرزمین‌های کفر چیزی نخرید که آنان را بر کفرشان یاری می‌کنید، ولی به سرزمینی از سرزمین‌های مسلمین بنگرید، پس از آن بخرید که خداوند برایتان در آن برکت می‌دهد و برایتان صدقه‌ای می‌نویسد! پس به او گفته شد: کدام یک از سرزمین‌های مسلمین را دوست‌تر می‌داری که از آن چیزی بخریم؟ فرمود: بی‌نیازترین آن‌ها از سرزمین‌های کافرین! گفته شد: پس اگر بی‌نیازترین (آن‌ها) دو سرزمین باشند؟ فرمود: فقیرترین آن دو».

این درس بزرگ آن جناب برای مسلمانان جهان است که اگر آن را از ایشان فرا بگیرند به سود خودشان است و به تحقق آرمان اسلام یاری می‌رساند؛ چنانکه در کتاب شریف «بازگشت به اسلام»^۲، به مناسبت انذار درباره‌ی «ممانعت دشمنان اسلام» فرموده است:

۱. گفتار ۱۱۴

۲. ص ۱۷۰

«روشن است که آرمان اسلام، عدالت است و عدالت، برای زورمندانی که از طریق نیروی نظامی و امکانات تبلیغاتی خود، ملت‌های آزاد جهان را به بردگی سیاسی و فرهنگی کشیده‌اند، زیانبار است؛ چراکه به دوران سلطه‌ی آنان بر جهان پایان می‌دهد و توده‌های مستضعف را بر جای آنان می‌نشانند؛ چنانکه خداوند در این باره فرموده است: ﴿وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ؛ وَنُكْمِنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِي فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ﴾؛ «و اراده داریم بر کسانی که در زمین ضعیف شمرده شدند منت نهیم و آنان را پیشوایانی بسازیم و وارثان قرار دهیم؛ و آنان را در زمین متمکن گردانیم و به فرعون و هامان و لشکریانشان از آنان چیزی را بنمایانیم که از آن می‌ترسیدند!»؛ به علاوه، عدالت برای سرمایه‌دارانی که با تسلط بر منابع حیاتی جهان و در انحصار درآوردن بازارهای ممالک مستضعف، خود را ثروتمندتر و آن‌ها را فقیرتر و وابسته‌تر می‌سازند، زیانبار است؛ چراکه با توزیع منصفانه‌ی امکانات و شکستن انحصارهای بی‌پایه، از سودهای بی‌حساب آنان می‌کاهد و حقوق طبقات محروم را از آنان می‌گیرد و به سلطه‌ی آنان بر اقتصاد جهان، پایان می‌دهد؛ چنانکه خداوند در این باره فرموده است: ﴿مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ﴾؛ «آنچه خداوند از اهل سرزمین‌ها به پیامبر خود بازگرداند، برای خداوند و برای پیامبر و برای نزدیکان و یتیمان و بی‌چارگان و در راه ماندگان است تا چرخه‌ای در میان بی‌نیازان شما نباشد!»؛ از این رو، بیشتر دولت‌مردان و کارخانه‌داران و بانکداران و تاجران کلان و مالکان معادن و چاه‌های نفت در جهان، گرایش‌های ضدّ اسلامی دارند و با دولت‌ها و حرکت‌های اسلام‌گرا، دشمنی می‌ورزند. بلکه بسیاری از آنان، با عضویت در شبکه‌های مخفی، اتّحادی غیر رسمی را برای حفظ منافع مشترک خود در جهان و جلوگیری از تحقق آرمان اسلام، ایجاد کرده‌اند و از هر فعالیت فرهنگی، سیاسی و اقتصادی که ضدّیتی با اسلام داشته باشد، حمایت می‌کنند.

بر این اساس، مسلمانان جهان باید هوشیار باشند و خود را از دام استثمار آنان آزاد کنند و به سرمایه‌گذاری در سرزمین‌های اسلامی و حمایت از تولیدات مسلمانان روی آورند و با این شیوه، به سوی قطع وابستگی به کافران و دستیابی به استقلال اقتصادی و فرهنگی گام بردارند و زمینه‌ی شکل‌گیری یک «اتحادیه‌ی بزرگ اسلامی» در برابر جبهه‌ی متحد کافران را فراهم سازند؛ چنانکه علامه منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی -این رهبر بصیر و شجاع مسلمانان-

در کتاب شریف «بازگشت به اسلام»^۱، به مناسبت انداز درباره‌ی «آمیزش با ملل و فرهنگ‌های غیر اسلامی» فرموده است:

> هیچ شکی نیست که امراض شایعی مانند مصرف‌زدگی، رفاه‌طلبی، ملیت‌گرایی و مردم‌سالاری در میان مسلمانان، خاستگاهی کاملاً غربی دارند و از فرهنگ حاکم بر جهان کفر نشأت گرفته‌اند. به علاوه، کافران پس از سیطره بر مسلمانان، سرزمین‌های آنان را متناسب با امیال و منافع درازمذّت خود، تقسیم کردند و خطوطی موهوم با عنوان مرز را بدون در نظر گرفتن مصالح ساکنان مسلمان، در میان آنان ترسیم نمودند و با این شیوه، احساس یگانگی را از آنان گرفتند و اتحاد آنان با یکدیگر را به آرزویی دور و دراز تبدیل کردند. با مروری بر نقشه و تاریخ سرزمین‌های اسلامی آشکار می‌شود که بیشتر این خطوط مرزی در میان مسلمانان، مستقیماً با قلم کافران غربی و برای تأمین منافع یکسویه‌ی آنان رسم شده و هیچ بنیادی بر عقل و شرع نداشته و هیچ خیری برای مسلمانان به ارمغان نیاورده است. با این وصف، همه‌ی تعجب از مسلمانانی است که این خطوط خیالی را وطن خود می‌نامند و مقدّس می‌شمارند و معرّف ماهیّت خود می‌پندارند! بلکه برخی از آنان می‌کوشند که همین تکه‌های کوچک باقی مانده را نیز از یکدیگر تجزیه کنند و به تکه‌های کوچک‌تری تقسیم نمایند؛ چراکه از فرط تنگ‌نظری و انحصارطلبی، نمی‌توانند با هم در یک جا به سر آورند و هر گروه دوست می‌دارد که کوچه و محله‌ی خود را به عنوان کشوری مستقل اعلام نماید! در حالی که مسلماً خداوند زمین را به صورت کشورهای مختلفی خلق نکرده، بلکه به صورت واحدی یکپارچه خلق کرده است که هر بخش آن بخش دیگر را کامل می‌کند و در مجموع به تأمین نیازهای انسان و تحقق سعادت او در پرتو عدالت منجر می‌شود و در صورت از هم گسستگی، ناقص و نامتناسب باقی می‌ماند. از این رو، مرزهای ادّعایی، هیچ وجودی در عالم واقع ندارند و تنها در ذهن کسانی که آن‌ها را اعتبار کرده‌اند، یافت می‌شوند و البته بسیار بی‌فایده، بلکه زیانبار هستند؛ چراکه تنها به جدایی مسلمانان از یکدیگر و ضعف و انحطاطشان می‌انجامد و از امکان مقاومت آنان در برابر کافران می‌کاهند. از این رو، کافران غربی که این مرزها را برای مسلمانان ترسیم کرده‌اند و آنان را به صیانت از آن‌ها تحریض می‌کنند، خود در حال برداشتن مرزهایشان از یکدیگر و متحد شدن با هم هستند و به این ترتیب، سرزمین‌های اسلام هر روز کوچک‌تر و سرزمین‌های کفر هر روز بزرگ‌تر می‌شود!

در این میان، تنها راه نجات مسلمانان، قطع وابستگی به کافران و دستیابی به استقلال فرهنگی و اقتصادی است که جز از طریق برداشتن مرزهای ساختگی و

متحد شدن با یکدیگر در زیر پرچم گماشته‌ی خداوند در زمین ممکن نیست؛ زیرا هنگامی که کافران با یکدیگر متحد شده‌اند، مسلمانان پریشان و پراکنده، قادر به مقاومت در برابر آنان نیستند و این قانونی طبیعی از قوانین خداوند است. با این وصف، ایجاد یک کشور پهناور اسلامی با ادغام همه‌ی سرزمین‌های مسلمان در آن، زیر پرچم حاکمی که خداوند او را نام برده و تعیین کرده، تنها راه رستگاری مسلمانان و سیطره‌ی آنان بر جهان است. هر چند پیش از آن، می‌توان به راه‌های کوتاه‌تری مانند ایجاد یک اتحادیه از کشورهای اسلامی با پول و ارتش واحد، به عنوان مقدمه‌ای برای ایجاد حکومت واحد اسلامی، اندیشید؛ چراکه انتقال مستقیم مسلمانان از مرحله‌ی فعلی به مرحله‌ی آرمانی، حتی با وجود یک انقلاب عمومی در کشورهای اسلامی نظیر آنچه چندی پیش با عنوان «بهار عربی» در برخی کشورهای عرب‌زبان واقع شد، به غایت دشوار است. از این رو، عملی‌تر به نظر می‌رسد که در وهله‌ی نخست، یک اتحادیه‌ی بزرگ نظیر اتحادیه‌ی اروپا، با عضویت همه‌ی کشورهای اسلامی و با احداث مرزهای آزاد و پول و ارتش مشترک، ایجاد شود و در وهله‌ی بعد، اتحادی عمیق‌تر در قالب یک دولت فراگیر اسلامی و بر پایه‌ی پیروی از خلیفه‌ی خداوند در زمین، میان آنان ایجاد شود. این به طور حتم راه رستگاری مسلمانان و رسیدن آنان به سعادت دنیا و آخرت است.

خداوند به مسلمانان توفیق پیمودن این راه راست که این راهنمای راستگو به سویش فرامی‌خواند را عطا فرماید تا به عزت دنیا و سعادت آخرت نائل شوند. برای آگاهی بیشتر در این باره، به کتاب شریف «بازگشت به اسلام» مبحث «جهل به دشمنان اسلام»^۱، «تقلید از کافران»^۲، «آمیزش با ملل و فرهنگ‌های غیر اسلامی»^۳ و «ممانعت دشمنان اسلام»^۴ مراجعه کنید.

تاریخ: ۱۳۹۹/۶/۲۹

نویسنده: مهدی صالحی

پرسش فرعی ۱

فرموده‌اید: «خرید تولیدات کافران به جای تولیدات مسلمانان جایز نیست». مسأله‌ای که مطرح است این است که امروزه کشورهای مسلمان در برخی صنعت‌ها مانند صنعت ساخت رایانه، موبایل و قطعات و لوازم جانبی مربوط به آن‌ها ورود نکرده‌اند و از تولیدات کافران استفاده می‌کنند.

۱. ص ۴۰

۲. ص ۶۳

۳. ص ۱۴۱

۴. ص ۱۷۰

حتی در صنعت‌هایی که ورود کرده‌اند نیز غالباً کیفیت محصولات و کالاهای تولید شده توسط آنان نسبت به تولیدات کافران، ناچیز یا کمتر است و چه بسا خرید این محصولات مصداق اضاعه‌ی مال باشد؛ با توجه به اینکه بنا بر تجربه، محصولات بی‌کیفیت آنان علی‌رغم قیمت بالا در برخی موارد، دوام و عمر چندانی ندارد، یا حتی می‌تواند فروشنده‌ی بازاری را در صورت داشتن آگاهی به بی‌کیفیت بودن این محصولات، مدیون خریدار کند! با این اوصاف، آیا برای یک مؤمن که قصد دارد از طریق تجارت و خرید و فروش کسب مال کند تا بتواند آن را در راه خداوند انفاق کند، راهی هست که بتواند به خرید محصولات و کالاهای کافران روی بیاورد یا باید به آنچه در کشورهای مسلمان تولید می‌شود بسنده کند؟ در این خصوص، آیا فرقی میان کافران کتابی با کافران غیر کتابی وجود دارد؟

خداوند امامان مهدی علیه السلام و آقایان منصور حفظه الله تعالی و شما بندگان صالحش را از آفات و شرور حفظ کند و به ما توفیق بندگی عطا فرماید.

تاریخ: ۱۳۹۹/۷/۳

پاسخ به پرسش فرعی ۱

ممکن است در برخی زمینه‌ها، کیفیت تولیدات مسلمانان از کیفیت تولیدات کافران پایین‌تر باشد، ولی بدون شک یکی از مهم‌ترین عوامل آن عدم حمایت از تولیدات آنان در برابر تولیدات کافران است و از این رو، نمی‌توان آن را عذری برای واگذاشتن تولیدات آنان و روی آوردن به تولیدات کافران دانست، مگر در حالت اضطرار که در رابطه با دارو و درمان مصداق می‌یابد، به این صورت که خودداری از خرید تولیدات و خدمات پزشکی کافران، در مواردی که کیفیت تولیدات و خدمات پزشکی مسلمانان پایین‌تر است، جان مسلمانی را به خطر اندازد؛ چراکه در این صورت، خرید تولیدات و خدمات پزشکی کافران جایز است؛ به دلیل سخن خداوند که فرموده است: ﴿وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ﴾^۱؛ «و چیزی که بر شما حرام ساخته را برایتان مشخص کرده است، مگر چیزی که به آن ناچار می‌شوید».

آری، هرگاه مسلمانان چیزی که برای زندگی بدون عسر و حرج ضروری است را تولید نکرده باشند، چاره‌ای جز خرید آن از کافران نیست، ولی در این صورت باید خرید آن از کافرانی که با مسلمانان عداوت ندارند را بر خرید آن از کافرانی که با مسلمانان عداوت دارند مقدم داشت؛ چراکه خرید تولیدات کافرانی که با مسلمانان عداوت دارند، به منزله‌ی عداوت با مسلمانان است؛ همچنانکه خرید تولیدات اهل کتاب، بر خرید تولیدات ملحدان و مشرکان مقدم است؛ چراکه خداوند فرموده است: ﴿وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ﴾^۲؛

۱. الأنعام / ۱۱۹

۲. المائدة / ۵

«و طعام اهل کتاب برای شما حلال است و طعام شما برای آنان حلال است»، در حالی که ملحدان و مشرکان را نجس دانسته و از معامله با آنان نهی کرده و فرموده است: **﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا^۱ وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ^۲ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ**؛ «ای کسانی که ایمان آوردید! جز این نیست که مشرکان نجس هستند، پس بعد از این سال به مسجد الحرام نزدیک نشوند و اگر از ناداری می‌ترسید، خداوند شما را به فضل خود بی‌نیاز خواهد کرد اگر بخواهد، هرآینه خداوند دانایی حکیم است».

تاریخ: ۱۳۹۹/۷/۶

نویسنده: علی مالکی

پرسش فرعی ۲

در پاسخ فوق مشخص فرمودید که تجارت با کافران و خرید محصولات آنان جایز نیست. لطفاً بفرمایید که آیا تجارت با مسلمانانی که کالاهایشان را از بلاد کفر تهیه می‌کنند نیز مشمول همین حکم می‌شود؟ همچنین، آیا خرید کالای دست دومی که صاحب آن مسلمان است، هرگاه تولیدشده توسط کافران باشد، جایز است؟

تاریخ: ۱۳۹۹/۷/۱۲

پاسخ به پرسش فرعی ۲

خرید از مسلمانانی که کالاهایشان را از کافران حربی می‌خرند، هرگاه باعث افزایش یا ادامه‌ی خرید آنان از کافران حربی شود، جایز نیست؛ چراکه کمک کردن به آنان در گناه و تعدی محسوب می‌شود، در حالی که خداوند از آن نهی کرده و فرموده است: **﴿وَلَا تَعَاوُنُوا عَلَى الْإِنِّمِ وَالْعُدُوَانِ^۱ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ**؛ ^۲ «و به یکدیگر در گناه و تعدی کمک نکنید و از خداوند بترسید که عذاب خداوند شدید است». همچنین، خرید کالای دست دوم خارجی از فروشنده‌ی مسلمان، هرگاه فروشنده‌ی مسلمان آن را از کافران حربی یا مسلمانانی که با آنان تجارت می‌کنند خریده باشد، همین حکم را دارد، ولی هرگاه آن را از آنان خریده باشد، بلکه از مصرف‌کننده‌ی مسلمان خریده باشد، اشکالی ندارد؛ چراکه خرید کالا از کافران حربی یا مسلمانانی که با آنان تجارت می‌کنند و سپس فروش آن پس از مدتی استعمال، شغل یا دأب مصرف‌کننده‌ی مسلمان محسوب نمی‌شود تا خریدش از او به افزایش یا ادامه‌ی آن بینجامد و کمک کردن به او در گناه و تعدی باشد. از این رو، خرید کالای دست دوم خارجی از مصرف‌کننده‌ی مسلمان مانعی ندارد و اصل، اباحه است تا آن گاه که مانعی برای آن پیدا شود؛ همچنانکه خرید کالای دست دوم خارجی از فروشنده‌ی مسلمان، هرگاه معلوم نباشد که آن را از کافران حربی یا مسلمانانی که با آنان تجارت می‌کنند خریده

۱. التوبة / ۲۸

۲. المائدة / ۲

یا از مصرف کننده‌ی مسلمان، جایز است؛ چراکه اصل، صحت عمل مسلمان است، تا آن گاه که عدم صحتش معلوم شود و با این وصف، سؤال و تحقیق درباره‌ی آن واجب نیست؛ مگر در بلاد کفر یعنی سرزمین‌های غیر اسلامی؛ با توجه به اینکه اصل اباحه و صحت در آن‌ها جریان ندارد.

این‌ها از جمله‌ی احکامی است که رعایت‌شان در این زمان دشوار است، مگر برای پرهیزکاران که از خداوند و روز رستاخیز می‌ترسند و دوست می‌دارند که پاکیزه شوند؛ چنانکه خداوند فرموده است: «وَأَنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ»؛ «و هرآینه آن سنگین است مگر برای فروتنان» و فرموده است: «وَأِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ»؛ «و هرآینه آن سنگین است مگر برای آنان که خداوند هدایت کرده است» و از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است: «الْمُتَمَسِّكُ يَوْمَئِذٍ بِدِينِهِ كَالْقَابِضِ عَلَى الْجَمْرِ»؛ «کسی که در آن زمان به دین خود پایبند باشد، مانند کسی است که اخگری سوزان را در دست نگاه دارد» و از علی علیه السلام روایت شده است: «ذَلِكَ حَيْثُ تَكُونُ صَرْبَةُ السَّيْفِ عَلَى الْمُؤْمِنِ أَهْوَنَ مِنَ الدَّزْهِمِ مِنْ حِلِّهِ»؛ «آن زمانی است که تحمل ضربت شمشیر برای مؤمن از یافتن یک درهم پول حلال آسان‌تر است» و به همین دلیل است که از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است: «الْمُتَمَسِّكُ بِسُنَّتِي عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي لَهُ أَجْرُ مِائَةِ شَهِيدٍ»؛ «کسی که در زمان فاسد شدن امت، به سنت من پایبند باشد، برای او اجر صد شهید است».

تاریخ: ۱۴۰۰/۳/۱

نویسنده: حسین

پرسش فرعی ۳

فرموده‌اید که کمک به کافران و ظالمان حرام است و گناه محسوب می‌شود. لطفاً درباره‌ی مصادیق این کار توضیح دهید. به طور مثال، کمک به کافران و ظالمان در علوم مختلف چه حکمی دارد؟ وبسایت‌هایی در اینترنت هستند که به پرسش و پاسخ و تبادل اطلاعات در زمینه‌ی علوم مختلفی مانند فیزیک، کامپیوتر و ... می‌پردازند و افراد مختلف از کشورهای مختلف با ادیان و اهداف مختلف با آن‌ها ارتباط دارند و از آن‌ها استفاده می‌کنند؛ چنانکه ممکن است کافری یا قاتلی یا هکری که به دزدی در فضای مجازی می‌پردازد از آن‌ها سوء استفاده کنند. حکم این نوع از همکاری و تبادل علمی با کافران و ظالمان چیست؟ با سپاس فراوان.

۱. البقرة / ۴۵

۲. البقرة / ۱۴۳

۳. مسند أحمد، ج ۲، ص ۳۹۰؛ سنن ابن ماجه، ج ۲، ص ۱۳۱؛ سنن أبي داود، ج ۲، ص ۳۲۴؛ سنن الترمذي، ج ۳، ص ۳۵۹؛ صحيح

ابن حبان، ج ۲، ص ۱۰۹؛ المعجم الكبير للطبراني، ج ۲۲، ص ۲۲۰؛ السنن الكبرى للبيهقي، ج ۱۰، ص ۹۲؛ أمالي الطوسي، ص ۴۸۵

۴. نهج البلاغة للشيخ الرضي، ج ۲، ص ۱۲۶؛ ربيع الأبرار للزمخشري، ج ۵، ص ۹۰

۵. المحاسن للبرقي، ج ۱، ص ۲۷ و ۲۲۴؛ الإبانة الكبرى لابن بطة، ج ۱، ص ۳۴۲؛ أمالي ابن بشران، ج ۱، ص ۲۱۸ و ۳۰۶؛ حلية

الأولياء وطبقات الأصفياء لأبي نعيم الأصبهاني، ج ۸، ص ۲۰۰

پیروی از غیر مسلمانان و کمک کردن به غیر مسلمانانی که تحت حاکمیت مسلمانان قرار ندارند، جایز نیست، ولی فرا گرفتن علوم و فنون تجربی و ریاضی از آنان، هرگاه موجب وابستگی به آنان یا تأثیرپذیری از آنان در زمینه‌های فرهنگی و سیاسی نشود، کمک کردن به آنان محسوب نمی‌شود؛ چراکه کمک گرفتن از آنان است و کمک گرفتن مانند کمک کردن نیست؛ همچنانکه پیروی از آنان محسوب نمی‌شود؛ چراکه علوم و فنون تجربی و ریاضی، ماهیت عقلی دارند و قاعدتاً از ادیان پیروی نمی‌کنند و این مراد روایاتی است که در آن‌ها آمده است: «**خُذُوا الْحِكْمَةَ وَلَوْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ**»؛ «حکمت را فرا بگیرید، اگرچه از مشرکان» و آمده است: «**الْحِكْمَةُ صَالَةٌ الْمُؤْمِنِ، فَاطْلُبُوهَا وَلَوْ عِنْدَ الْمُشْرِكِ، تَكُونُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا**»؛ «حکمت گمشده‌ی مؤمن است، پس آن را بجوید اگرچه نزد مشرک، تا به آن سزاوارتر باشید و اهل آن باشید»^۱، ولی آموزش دادن علوم و فنون تجربی و ریاضی به غیر مسلمانانی که تحت حاکمیت مسلمانان نیستند، اشکال دارد؛ زیرا کمک کردن به آنان در زمینه‌هایی است که مشغول رقابت و معارضه در آن‌ها با مسلمانان هستند و این مانند کمک کردن به آنان بر ضد مسلمانان است. به علاوه، آنان به اقتضای کفرشان و به اقتضای اینکه تحت حاکمیت مسلمانان قرار ندارند، علوم و فنون تجربی و ریاضی را در گناه و ستم به کار می‌برند و از این جهت، آموزش دادن علوم و فنون تجربی و ریاضی به آنان، مانند مسلح کردن مستان و دیوانگان است که مفساد عظیمی به دنبال دارد؛ بر خلاف آموزش دادن عقاید، اخلاق و احکام دین به آنان که مصداق دعوت به سوی اسلام و امر به معروف و نهی از منکر است و کاری مفید و ضروری است.

اما آیا آموزش دادن علوم و فنون تجربی و ریاضی در فضای مجازی که قابل دسترسی برای همه‌ی مردم از جمله غیر مسلمانان است، اشکال دارد؟ ظاهر این است که اگر با قصد آموزش دادن به مسلمانان باشد، نه غیر مسلمانان، اشکالی ندارد؛ مانند عرضه و فروش موادی که مصرف دوگانه دارند، با قصد مصرف حلال. هر چند در صورت امکان، بهتر است که چنین علوم و فنونی در فضای مجازی با زبان‌های رایج در سرزمین‌های اسلامی مانند عربی و فارسی آموزش داده شود، تا دسترسی غیر مسلمانان به آن‌ها کمتر و سخت‌تر شود. این از آن روست که در نگاه اسلام،

۱. برای این مضمون در روایات، بنگرید به: فتوح الشام للواقدي، ج ۲، ص ۶۹؛ سنن ابن ماجه، ج ۲، ص ۳۹۵؛ المحاسن للبرقي، ج ۱، ص ۲۳۰؛ عیون الأخبار لابن قتیبة، ج ۲، ص ۱۳۹؛ سنن الترمذي، ج ۵، ص ۵۱؛ مسند الرویانی، ج ۱، ص ۷۵؛ الکافی للکلینی، ج ۸، ص ۱۶۷؛ أخبار أبي تمام للصولي، ص ۲۳؛ مروج الذهب للمسعودي، ج ۳، ص ۴۸۵؛ أمالي القاضي، ج ۲، ص ۹۴؛ تحف العقول عن آل الرسول لابن شعبة الحراني، ص ۲۰۱؛ نهج البلاغة للشریفة الرضی، ص ۴۸۱؛ کنز الفوائد للکراچکی، ص ۲۶۵؛ مسند الشهاب لابن سلامة، ج ۱، ص ۱۱۸؛ أمالي الطوسي، ص ۶۲۵؛ جامع بیان العلم وفضله لابن عبد البر، ج ۱، ص ۴۲۱؛ الفردوس بمأثور الخطاب للدیلمی، ج ۲، ص ۱۵۲؛ ربیع الأبرار للزمخشري، ج ۴، ص ۱۹؛ مشکاة الأنوار للطبرسي، ص ۲۳۸؛ التدوین فی أخبار قزوین للرافعی، ج ۴، ص ۹۵.

کافران دشمن مسلمانان هستند و مسلمانان باید تا حد امکان از آنان بر حذر باشند؛ چنانکه خداوند به صراحت فرموده است: «إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِينًا»؛ «بی‌گمان کافران برای شما دشمنی آشکار هستند» و فرموده است: «وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً»؛ «کافران منتظرند که شما از سلاح‌ها و ابزارهای تان غافل شوید تا یک‌باره به شما هجوم آورند» و معلوم است که این هجوم، می‌تواند نظامی یا سیاسی یا اقتصادی یا فرهنگی باشد و تبعاً مسلمانان باید سلاح‌ها و ابزارهای مناسب برای دفاع از خود و سایر مسلمانان در برابر هر یک را فراهم آورند و از هیچ کدام غافل نشوند؛ همچنانکه معلوم است که «کافران» در سخن خداوند عام است و شامل همه‌ی غیر مسلمانانی که تحت حاکمیت مسلمانان قرار ندارند می‌شود، خواه غربی باشند و خواه شرقی؛ بر خلاف پندار رهبران نادان و گمراه کشورهایی مانند ایران که کافران غربی را دشمن و کافران شرقی را دوست می‌دارند و برای عدم وابستگی به یکی، به دیگری وابسته شده‌اند و با بی‌شرمی عجیبی از «نگاه به شرق» سخن می‌گویند و عجیب‌تر آنکه حاکمان نادان و گمراه کشورهای عربی را به خاطر «نگاه به غرب» نکوهش می‌کنند! به راستی که اینان بسیار نادان و گمراه هستند؛ بسیار نادان‌تر و گمراه‌تر از حاکمان نادان و گمراهی که نکوهش می‌کنند؛ چراکه آنان، اگر «نگاه به غرب» دارند، مدعی ولایت مطلقه بر مسلمانان جهان نیستند و اطاعت از خود را به منزله‌ی اطاعت از خداوند و پیامبرش نمی‌شمارند و از این رو، نادانی و گمراهی‌شان به دین آسیبی نمی‌رساند، ولی اینان در حالی «نگاه به شرق» دارند که مدعی ولایت مطلقه بر مسلمانان جهان هستند و اطاعت از خود را به منزله‌ی اطاعت از خداوند و پیامبرش می‌شمارند و از این رو، نادانی و گمراهی‌شان به دین آسیب جدی می‌رساند؛ همچنانکه رسانده و بیخ عقاید، اخلاق و احکام اسلامی را سست کرده و به سدی سترگ در برابر نهضت زمینه‌سازی برای ظهور مهدی تبدیل شده است! خداوند این رهبران نادان و گمراه را نابود کند، پیش از آنکه دین را نابود کنند؛ چراکه بدترین حاکمان دنیا و بزرگ‌ترین دشمنان دین هستند؛ تا حدی که هر روز از بقای‌شان، روزهایی از بقای عقاید، اخلاق و احکام اسلامی کم می‌کند و بر بقای غیبت مهدی می‌افزاید!

برای آگاهی از حرمت همکاری با حاکمان ظالم، به پرسش و پاسخ ۳۹۱ مراجعه کنید و برای درک شمول آن نسبت به همه‌ی زمینه‌ها حتی زمینه‌های غیر نظامی و غیر سیاسی، به روایاتی بنگرید که در آن‌ها آمده است: «إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ: أَيُّنَ أَعْوَانُ الظَّالِمَةِ وَمَنْ لَأَقَى لَهُمْ دَوَاةً، أَوْ رَبَطَ كَيْسًا، أَوْ مَدَّ لَهُمْ مَدَّةَ قَلَمٍ، فَأَخْشَرُوهُمْ مَعَهُمْ»؛ «هنگامی که قیامت فرا رسد، ندا دهنده‌ای ندا می‌دهد: کجایند یاران ظالمان و کسانی که برای آنان لیفه‌ای در دوات گذاشتند

۱. النساء / ۱۰۱

۲. النساء / ۱۰۲

یا کیسه‌ای بستند یا قلمی در دوات نهادند؟ آن‌ها را با آنان محشور کنید» و آمده است: «مَا أَحَبُّ
أَنْي عَقَدْتُ لَهُمْ عُقْدَةً أَوْ وَكَيْتُ لَهُمْ وَكَاءً وَإِنَّ لِي مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا لَا وَلَا مَدَّةَ بَقْلٍ»؛ «دوست نمی‌دارم
که برای آنان گرهی بزنم یا بندی ببندم اگرچه در افزایش همه‌ی دنیا را به من بدهند، نه حتی فرو
کردن قلم در دوات».

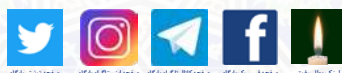

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌هاشی خراسانی
مجلس شورای اسلامی

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌هاشی خراسانی حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.